

Viite: Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 25.4.2024, VM011:00/2024

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksen luonnoksella muutettaisiin tulotietojärjestelmästä annettua lakia saattamalla siinä olevat rekisterinpitäjän vastuita koskevat säännökset vastaamaan yleisestä tietosuojasetuksesta seuraavia vaatimuksia. Lakiin lisättäisiin muun muassa säännökset Tulorekisteriyksikön vastuusta tietosuojasetuksessa rekisterinpitäjälle säädettyjen velvollisuuksien ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisessa. Lisäksi Verohallinnon roolia tulotietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjänä järjestelmän teknisessä ylläpidossa täsmennettäisiin. Tulorekisteriyksikön rekisterinpitoon liittyvien vastuiden laajentumisen johdosta lakiin lisättäisiin säännökset Tulorekisteriyksikön mahdollisuudesta uhkasakon asettamiseen laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Lisäksi tarkennettaisiin säännöksiä tulorekisteristä tapahtuvasta tietojen luovuttamisesta rekisteröidyn vaatiessa käsittelyn rajoittamista. Positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia muutettaisiin siten, että tieto rekisteröidyn tietosuojasetuksen nojalla tekemästä vaatimuksesta henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseksi luovutetaan luotonantajille luottotietoraportilla.

Hallituksen esityksen luonnos on selkeästi laadittu ja pääosin johdonmukaisesti perusteltu. Luonnokseen sisältyy kiitettävän ymmärrettävä arvio ehdotuksen vaikutuksista perusoikeuksiin, tässä tapauksessa perustuslain 10 §:ssä suojeltuun henkilötietojen suojaan. Luonnoksessa on myös tarkasteltu EU-oikeuden näkökulmasta kansallista liikkumavaraa keskittyen unionin yleiseen tietosuojasetukseen. Nähdäkseni analyysi tietosuojasetuksen asettamista vaatimuksista säänneltävän asiakokonaisuuden kannalta on asianmukainen. Toki unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, erityisesti rekisterinpitäjyydestä ja

yhteisrekisterinpitäjyydestä sekä rekisteröidyn oikeuksista, voisi tarkastella perustuslakivaliokunnan käytännön ohella.

En näe, että luonnokseen sisältyy juurikaan huomautettavaa, mutta kehotan ministeriötä vielä pohtimaan, olisiko perusteluissa syytä kuvata sitä, mitä kaikkea seuraa ehdotetun 1. lain 4 §:n määritelmistä. Ehdotuksen mukaan tulotietojärjestelmän rekisterinpitäjänä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö, mutta Tulorekisteriyksikkö ja Verohallinto ovat kuitenkin yhteisrekisterinpitäjiä tulotietojärjestelmän ylläpidon, teknisen toimivuuden ja tietoturvallisuuden osalta. Ratkaisu on nähdäkseni mahdollinen ja se lienee myös tässä kontekstissa tarkoituksenmukainen. Ainoa ongelma saattaa olla siinä, että yhteisrekisterinpitäjyys on jossain määrin hankala konstruktio erilaisten vastuiden ja velvollisuuksien käytännön kohdentumisen kannalta.

Vastuiden ja velvollisuuksien kannalta merkittävää on esimerkiksi se, kumpi taho määrittää automaattista päätöksentekoa. Ehdotetun pykälän muotoilusta saa sen kuvan, että rekisterinpitäjän velvollisuuksista automaattisen päätöksenteon yhteydessä vastaisi Tulorekisteriyksikkö, vaikka järjestelmän teknisen toimivuuden osalta vastuuta kantaisi myös Verohallinto. Voi olla, ettei tämä ole ongelma, mutta automatisaation yhä lisääntyessä vastuunjakoa voi olla syytä pohtia.

Lisäksi kiinnitän huomiota ehdotettuun 1. lain 24 a §:ään. Siinä säädettäisiin, että tiedot voidaan luovuttaa 13 ja 13 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sen estämättä, mitä tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa henkilötietojen käsittelyä, jos rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden. Ehdotettu pykälä on tulkittavissa niin, että se koskee vain tietojen luovutuksia, ei muuta käsittelyä. Silti rekisterinpitäjä(t) käsittelee tietoja muihinkin tarkoituksiin, ja näissä tilanteissa vastustamisoikeus ilmeisesti säilyisi tietosuoja-asetuksen mukaisena. Säännöskohtaisten perusteluiden valossa jää kuitenkin epäselväksi, tarkoitetaanko 1. lain 24 a §:ssä rekisteröidyn tietojen käsittelyn rajoittamista yleensä, vai pelkästään luovuttamisen (joka on myös käsittelyä) rajoittamista. Perusteluja tulee tältä osin täydentää.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijäneuvos

Susanna Lindroos-Hovinheimo